

що термінологічна компетентність включає когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти, кожен з яких потребує цілеспрямованого розвитку в навчальному процесі.

Специфіка французької аграрної термінології, зокрема в галузях рослинництва та рибництва, зумовлює необхідність застосування комплексного підходу до навчання, що поєднує роботу з автентичними текстами, укладання глосаріїв, виконання перекладацьких вправ різного рівня складності та двосторонній переклад. Поетапне формування термінологічної компетентності від опанування базової термінології до самостійної роботи зі спеціалізованими текстами забезпечує системність та послідовність навчання.

Практичне застосування запропонованої методики в роботі з майбутніми філологами-перекладачами підтверджує її ефективність та доцільність. Перспективами подальших досліджень є розробка електронних термінологічних ресурсів для галузевого перекладу та дослідження міжкультурних аспектів аграрної комунікації.

Список використаних джерел:

1. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю "Переклад" / Л. М. Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. 376 с.

2. Черноватий Л. М. Контрастивний аналіз як необхідна передумова навчання термінологічної лексики майбутніх перекладачів / Л. М. Черноватий // Компаративістика і типологія у сучасній лінгвістичній науці: здобутки і проблеми. Донецьк, 2004. С. 229-234.

3. Столбецька С.Б. Практикум з галузевого перекладу (французька мова). Аграрний напрямок. Біла Церква, 2025. 240с.
<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14807>

УДК 378.147

ОСВІТА ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ

Карпенко С. Д.

кандидат філологічних наук, доцент

доцент кафедри філології, педагогіки та методики викладання

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. В тезах порушено питання освітніх послуг для людей з особливими потребами. Акцентовано увагу на методах навчання та організації навчального процесу для людей з особливими потребами з метою оптимізації їхніх професійних знань, достатніх для подальшого працевлаштування. Обґрунтовано потребу сучасних викладачів у підвищенні кваліфікації за напрямом надання освітніх послуг людям з особливими потребами.

Ключові слова: люди з особливими потребами, люди з інвалідністю, освітні послуги, підвищення кваліфікації, інклюзивна система навчання.

Сучасна українська система освіти в умовах війни приймає різні виклики для вдосконалення, пов'язані не лише з організацією надання освітніх послуг, а й з особливостями наповнення цих послуг змістом та кількістю годин, що мають відповідати європейським стандартам. Для цього здійснюється моніторинг навчальних обсягів програм різних спеціальностей, методів подання матеріалу та контролю у провідних університетах Європи. Проте важливим моментом організації освітніх послуг є здобувач вищої освіти, який виступає тут у ролі покупця чи потенційного клієнта, зацікавленого у якості отриманих знань та подальшому їх використанні на практиці. Дослідження з цієї тематики розміщені як в окремих збірниках матеріалів конференцій, так і на тематичних порталах та сайтах, що сприяє популяризації знань про особливості сучасного суспільства та способи взаємодії в ньому. Прикладом можуть бути дослідження Киселівської А. «Інклюзивність університетів: сучасні виклики та перспективи розвитку в умовах війни» [1], Кузьменко О., Чорної В. «Питання отримання вищої освіти особами з особливими потребами в Україні» [3], Палилюлько О., Завадської І. «Права осіб з інвалідністю: історичний екскурс» [4], О. Міщенко, Л. Тихоненко та Н.

Березовської (досліджували досвід країн Європейського Союзу у розвитку соціальної інклюзії людей з інвалідністю) та інші.

Зупиняючись детальніше на персональних здібностях здобувачів вищої освіти, хочеться зазначити, що сьогодні спостерігається зростання можливостей для людей з особливими потребами (студенти з інвалідністю та хронічними захворюваннями, ветерани війни та інші чутливі категорії населення) отримати освіту відповідно до їхніх здібностей, інтелектуальних чи фізичних можливостей та перспектив подальшого працевлаштування за фахом. Наприклад, позитивний досвід маємо в освітній системі Німеччини, де прогнозований результат працевлаштування людей з особливими потребами досить високий. Сфери затребуваності таких фахівців роботодавцями також визначаються законодавчими положеннями (Конвенція ООН про права людей з інвалідністю, прийнята в Німеччині з 2009 року [2]), що передбачають для самого роботодавця певні пільги, зокрема у сплаті податків. На цій підставі університети та інші навчальні заклади зобов'язані створити спеціальні умови, щоб надати освітні послуги. Основними аспектами такого навчання є: інклюзивна освіта (зміна навчальної програми відповідно до потреби здобувача, але зі збереженням відповідності диплому), спеціальні умови навчання (технічна підтримка, збільшення часу для складання іспитів, адаптація навчальних матеріалів або можливість навчатися індивідуально), служба підтримки (консультування студентів з особливими потребами та організація безкоштовних курсів з комп'ютерної грамотності), фінансова допомога (отримання стипендій та спеціальних грантів). Незважаючи на створення в німецьких вищих навчальних закладах усіх умов для навчання людей з інвалідністю, додатково створено державні організації (Deutsches Studentenwerk), місія яких полягає у вирішенні проблем таких студентів з метою допомогти їм закінчити університет та отримати диплом.

Методи навчання здобувачів з особливими потребами відрізняються від звичайних часткою інтерактивного наповнення, винесенням частини матеріалу на самостійне опрацювання та практичною складовою. Все частіше можна зустріти в переліку конференцій, курсів підвищення кваліфікації та творчих майстерень

тематику, пов'язану з освітою для людей з особливими потребами (наприклад, конференція «Освіта, перепідготовка та інклюзія: трансформація під час кризи» (Прикарпатський НУ, 2022), «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики» (університет «Україна», 2025), «Неперервність супроводу осіб з особливими потребами: комплементарна взаємодія» (Львівський НУ, 2024), курс «Інклюзія та дистанційне навчання» тощо). Зокрема це стосується методів навчання та специфіки подання матеріалу, емпатійних персональних підходів, що вимагають від викладача професійних навичок психолога. Не потрібно забувати, що викладач – це, перш за все, фахівець, науковець певної галузі, який погодився теоретично і, часто, практично ділитися своїми знаннями. Тому корекція його викладацької особистості відповідно до специфіки запиту освітніх послуг просто необхідна.

Отже, дослідження з інклюзії та надання освітніх послуг людям з інвалідністю залишаються актуальними, мають перспективи у практичному втіленні через гранти, національні проекти тощо. Особлива увага фахівців до способів втілення теоретичних положень з цієї тематики виправдана соціальними потребами та розвитком сучасної фахової та вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Киселівська А. Інклюзивність університетів: сучасні виклики та перспективи розвитку в умовах війни // *Truthful Reporting*, 18.03.2025. URL: <https://truthfulreporting.org/importantly/inklyuzyvnyist-universytetiv-suchasni-vyklyky-ta-perspektyvy-rozvytku/>
2. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_429#Text
3. Кузьменко О., Чорна В. Питання отримання вищої освіти особами з особливими потребами в Україні // *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7/2022. URL: https://lsej.org.ua/7_2022/144.pdf
4. Палилюлько О., Завадська І. Права осіб з інвалідністю: історичний екскурс // *Інклюзія і суспільство*, Випуск 1, 2023, С. 76-81.